

An aerial photograph of a city landscape. In the foreground, a paved road runs horizontally, with a flatbed truck parked on the right side. Above the road is a green area with a grassy field, a fenced-in garden, and a path. A prominent pink flowering tree stands in the center. In the background, a dense urban area with various buildings and a railway line with yellow trains is visible under a cloudy sky.

Verbinding verbroken

Een relaas over een "verbroken verbinding" in
een ecologische verbindingszone en
"verbroken verbindingen" met op zich
goedwillende instanties

Inhoudsopgave

Hoofdstuk	Omschrijving	Pagina
1.	Probleemstelling	2
2.	De ecologische verbindingszone De Schenkstrook	4
3.	Schematische weergave De Schenkstrook	6
4.	Schematische weergave sloten op en rondom het tuincomplex	7
5.	Situatie foto's	8
6.	De Landscheiding	11
7.	Volkstuindersvereniging "Mariahoeve"	12
8.	Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren	17

1. Probleemstelling

In Den Haag zijn 12 ecologische verbindingzones. Dankzij deze verbindingzones worden groengebieden met het buitengebied en met elkaar verbonden. Het groen krijgt hierdoor de ruimte om zoveel mogelijk natuurlijk te groeien. Via de zones verplaatsen planten en dieren zich makkelijk van het ene naar het andere gebied.

Een waardevol natuurgebied is de Schenkstrook. De Schenk werd in 1403 (!) gegraven en aan de loop is sindsdien nauwelijks iets veranderd. De Schenk verbindt het 17de eeuwse landschap van het veenweidegebied van de Duivenvoordse Veenzijdse polder met het centrum van de stad.

Zorgelijk moment was de aanleg van de Noorderlijke Randweg (NORAH) in 2000 die de ecologische verbindingzone zou blokkeren indien er geen maatregelen zouden worden genomen. Onder de NORAH werd gelukkig een aquaduct aangelegd zodat de verbinding tussen de Duivelandse Veenzijdse polder en de Schenkstrook verzekerd zou zijn.

Tijdens de aanleg van de NORAH is de ecologische verbindingzone tijdelijk afgedamd om een route te creëren voor het bouwverkeer langs een gedeelte van de NORAH route. Nadat de werkzaamheden aan de NORAH route waren beëindigd is de (tijdelijke) dam blijven liggen. "Iedereen" was in de veronderstelling dat in deze dam een duiker aanwezig zou zijn.

Medio 2010 begon Volkstuindersvereniging "Mariahoeve" zich ernstig zorgen te maken over de waterkwaliteit van de op hun tuincomplex bevindende sloten en de sloten rondom het tuincomplex. Er bleek geen enkele stroming in het water te zijn en er was geen enkel teken van leven meer in de sloten te bekennen. Een vreemde situatie aangezien de sloten op en rondom het tuincomplex direct in verbinding staan met de watergang van de Ecologische verbindingzone De Schenk die pal naast het tuincomplex loopt.

Was in het verleden die diepte van de genoemde sloten zo'n 60 cm., thans bleek de diepte op sommige plaatsen nog maar 30 cm. Volgens deskundigen veroorzaakt de ondiepte te hoge watertemperatuur waardoor er nauwelijks leven in de sloten mogelijk is.

Inmiddels kreeg de tuinvereniging van het waterschap (Delfland) een aanschrijving om de sloten op en rondom het tuincomplex uit te baggeren. Een opmerkelijke aanschrijving aangezien de eigenaar van de aanliggende percelen verantwoordelijk is voor het onderhouden van de sloten en niet de huurder van de percelen (in dit geval is Volkstuindersvereniging "Mariahoeve" huurder).

Extra gecompliceerd is dat er vele partijen verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van de diverse sloten die onderling in open verbinding met elkaar staan.

De gemeente Den Haag (eigenaar van de grond waarop het tuincomplex gelegen is), de gemeente Leidschendam-Voorburg (een deel van de grond waarop het tuincomplex is gelegen valt onder deze gemeente), Rijkswaterstaat (verantwoordelijk voor de sloot die parallel loopt aan de NORAH), de Nederlandse Spoorwegen (verantwoordelijk voor de sloot die langs het spoor loopt) en tot slot het waterschap (Delfland) die verantwoordelijk zou zijn voor de ecologische hoofdwaterring "de Schenk".

De tuinvereniging heeft diverse initiatieven ondernomen om de problematiek bij de verschillende partijen aan te kaarten. Hoewel de vereniging door alle partijen vriendelijk te woord wordt gestaan en men begrip toont voor de situatie, heeft de vereniging tot op heden niet kunnen bereiken dat het probleem van de sloten werd opgelost. De verschillende partijen verwijzen de verantwoordelijkheid naar de andere partijen en was hiermee de "Verbinding verbroken" met de betrokken partijen.

Hoewel de vereniging niet verantwoordelijk is voor de waterkwaliteit, zit het respect voor milieu en natuur de vereniging in de genen. Dat het zelfstandig baggeren van de, vele honderden meters sloten, door de vereniging niet tot de mogelijkheden hoort (financiën, mankracht, expertise en middelen) heeft de vereniging niet weerhouden om toch de nodige initiatieven te ondernemen. Zo worden de sloten door de vereniging vrij gehouden van drijvend afval en houdt de vereniging zo goed als mogelijk de aanwezige duikers schoon.

In het kader van het schoonhouden van de duikers is door de vereniging ook gekeken naar de situatie van de eerder genoemde duiker in de ecologische verbindingszone De Schenk welke onder de dam zou zijn gesitueerd die is aangelegd tijdens de aanleg van de NORAH. Tot ieders grote verbazing bleek in de dam geheel geen duiker aanwezig te zijn. Een toevallig aanwezig aannemer die bezig was met het aanleggen van een egelgoot onder het aquaduct bevestigde het feit dat er ter plaatse geen duiker aanwezig is. "Vanuit de polder is hier geen doorgang met de Schenkstrook. Het destijds aangelegde aquaduct heeft dus geen enkele functie. Er is hier sprake van stilstaand water, daarom stinkt het hier ook zo", aldus de aannemer.

Na de constatering dat "de verbinding" in de ecologische verbindingszone "verbroken" is, heeft de vereniging meerdere instanties hiervan op de hoogte gebracht. De vereniging was in de veronderstelling dat hierop snel actie zou worden ondernomen. Het is immers een kwestie van een duiker in de dam aanbrengen of de dam weggraven en zo weer een openverbinding tot stand te brengen. Beide opties zijn relatief goedkoop, zeker in vergelijking met de kosten die het aanleggen van het aquaduct met zich heeft meegebracht en de kosten die zijn en nog steeds worden gemaakt om de ecologische verbindingszone te behouden en te verbeteren.

Helaas, tot op heden is "de verbinding" in de ecologische verbindingszone nog steeds "verbroken" en is ook "de verbinding verbroken" met de instanties die initiatieven zouden moeten gaan ondernemen om de situatie te herstellen.

Met de uitgifte van dit document hoopt de vereniging een handreiking te geven aan een partij die de kennis en contacten heeft om datgene te kunnen bereiken, wat onze vereniging tot op heden niet is gelukt:

1. Het herstellen van de openverbinding in de ecologische verbindingszone en
2. Het verbeteren van de waterkwaliteit van de sloten op en rondom het tuincomplex

Volkstuindersvereniging "Mariahoeve"
Februari 2013.

2. De ecologische verbindingzone De Schenkstrook

Citaat uit:

Stedelijke Ecologische Verbindingszones in Den Haag 2008 - 2018

Hoofdlijnen voor inrichting en beheer

Uitvoeringsprogramma 2008 - 2018

augustus 2008

Gemeente Den Haag, Dienst Stadsbeheer

Karakteristiek

In de Schenkstrook springt de Schenk het meest in het oog als waardevol natuurgebied. De Schenk werd 600 jaar geleden, in 1403, gegraven. Aan zijn oorspronkelijke loop is nog maar weinig veranderd. Bij de Schenk is rond 1995 veel gedaan om de inrichting te verbeteren. Zo zijn glooiende, natuurvriendelijke oevers aangelegd, waar oeverplanten kunnen groeien. Plaatselijk zijn inhammen gemaakt waar moerassoorten als riet en grote lisdodde kunnen groeien. De weilanden zijn omgevormd tot bloeiende hooilanden. In deze graslanden is een tweetal poelen aangelegd voor kikkers, padden en salamanders. Hier zitten ook vaak spitsmuizen. Ook zijn fiets- en wandelpaden aangelegd, om te kunnen genieten van deze bijzondere natuur in de stad. Er komen waardevolle vegetaties van vochtige graslanden voor, onder meer ter hoogte van Finnenburg en in de buurt van het Aegonplein.

De zone langs de Schenk vormt een verbinding met het oude slagenlandschap van het veenweidegebied buiten de stad. Het is belangrijk om de natuurgebiedjes in de stad zoveel mogelijk met elkaar en met het buitengebied te verbinden. Zo wordt het leefgebied van planten en dieren groter en kunnen ze andere gebieden bereiken. Niet alleen langs de Schenk, maar ook langs de wegen en sportvelden in de wijk liggen groene elementen als watergangen, oevers, bermen en bomenrijen. Zij vormen een verbinding met de grote groengebieden als Haagse Bos, Marlot en Reigersbergen. De Schenkstrook ligt grotendeels in de wijk Mariahoeve. Een klein deel loopt door het 19de eeuwse Bezuidenhout. Mariahoeve is een naoorlogs deel van Den Haag, aangelegd in de periode 1957 tot 1964. Kenmerkend is de ruime opzet, met brede wegen en veel groen. Bij de bebouwing zijn centrale groene velden aangelegd en langs de wegen veel bomenrijen en groenstroken. De groene verbindingen lopen langs de Schenk en dwars daar op een aantal groene zones langs wegen en waterlopen. De Schenk brengt het 17de eeuwse landschap van het veenweidegebied van de Duivenvoordse Veenzijdse polder als het ware tot in het centrum van de stad. Daarmee zorgt deze groene ader voor een waardevolle aanvulling op het aanwezige groen. De dwarsverbindingen langs onder meer de Carel Reinierszkade, de sportvelden, Reigersbergenweg, Robijnhorst en Hofzichtlaan vormen een verbinding in westelijke richting met het Haagse Bos en de landgoederen Marlot en Reigersbergen.

In het water van de Schenkstrook groeien smalbladig fonteinkruid en drijvende planten zoals smalbladig fonteinkruid, kikkerbeet en gele plomp. Sommige oevers zijn bloemrijk met onder meer grote kattenstaart, grote lisdodde, gele lis en watermunt. In de graslanden langs de Schenk zijn bijzondere plantensoorten van vochtige graslanden gevonden, zoals rietorchis, echte koekoeksbloem, dotterbloem, moeraskartelblad en gevleugeld hertshooi. Minder algemene diersoorten komen ook voor, zoals waterspitsmuis, dwergspitsmuis en bunzing. De

vele bomenlanen vormen een mooie, aaneengesloten structuur die voor vleermuizen belangrijk is.

Karakteristiek van de kerngebieden die Zone Schenkstrook verbindt

De Schenkstrook verbindt het Haagse Bos en de landgoederen Marlot en Reigersbergen met het buitengebied van de Duivenvoordse en Veenzijdse Polder.

Ambitieniveau

De Schenkstrook is een aantrekkelijke natte/vochtige zone. Het ambitieniveau is vrij hoog. Sinds de herinrichting van de zone voldoet deze grotendeels aan onderstaand streefbeeld en inrichtingseisen.

Streefbeelden

Het eindbeeld is een natte/vochtige zone, waarbij een goede waterkwaliteit voorwaarde is voor de ecologische kwaliteit van zoetwatergemeenschappen en de vegetatie in de plas- en draszones en poelen. Dit wordt aangevuld met bloemrijke graslanden, ruigte, bos, struweel en sloten.

Inrichtingseisen

Inrichting moet voorzien in schuilplekken en tijdelijke verblijfplaatsen voor de doelsoorten. Voorts is aandacht nodig voor een verbeteren van de waterkwaliteit. De natuurvriendelijke oevers dragen bij aan verbetering van de waterkwaliteit. De belangrijkste uitgangspunten voor het functioneren als ecologische verbinding zijn de volgende:

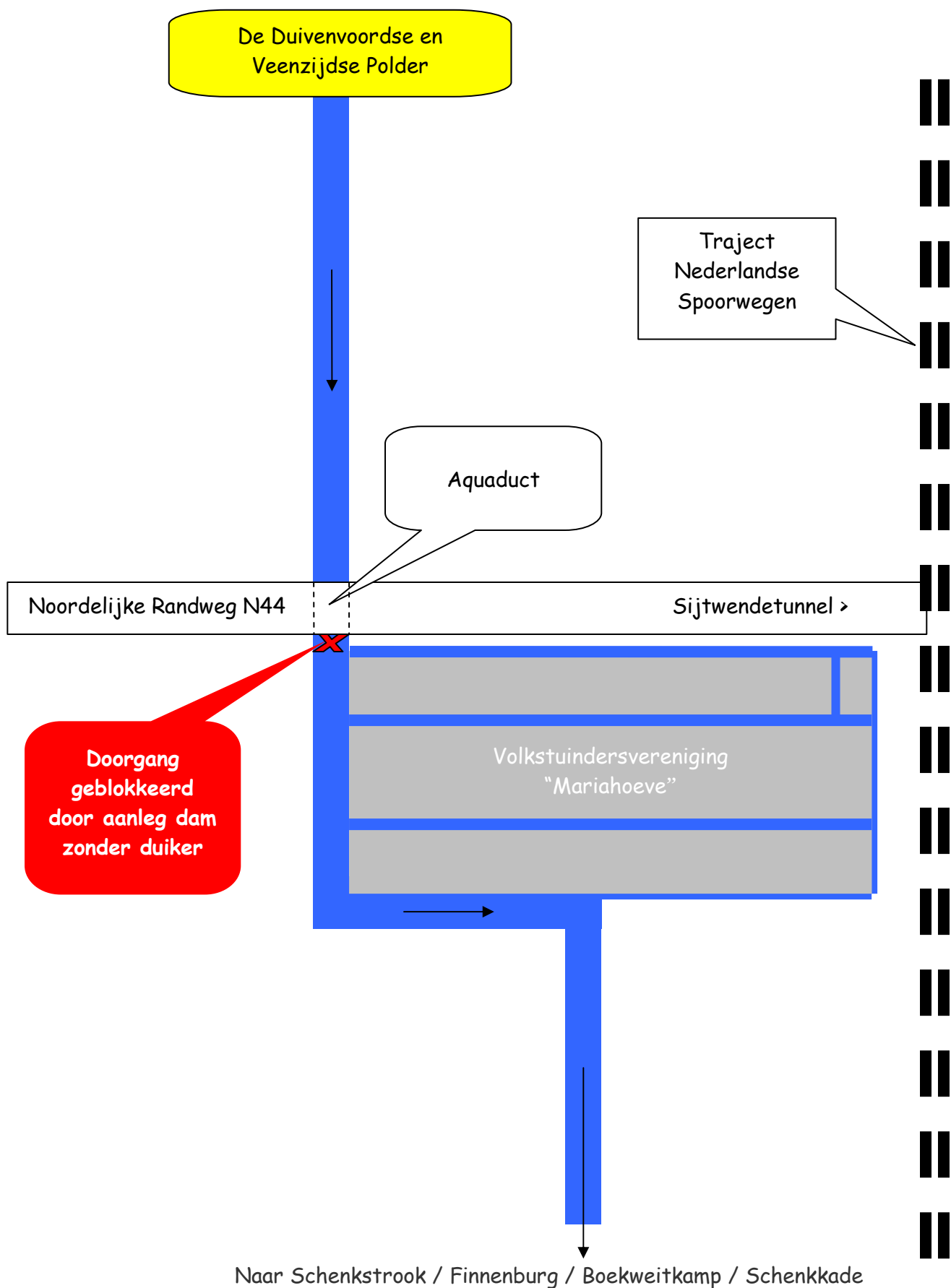
- Lijnvormige elementen, zoals bomenrijen en (begroeiing langs) oevers;
- glooiende, in de zon gelegen oevers;
- ondiepe poelen op onderlinge afstanden van ca 250 m, met aansluitend ruig grasland en ruigtevegetaties/riet;
- oeverzone voorzien van brede rietkraag;
- waterlopen deels minimaal 1.20 meter diep, met minstens aan één zijde natuurlijke oevers.

Verbeterpunten

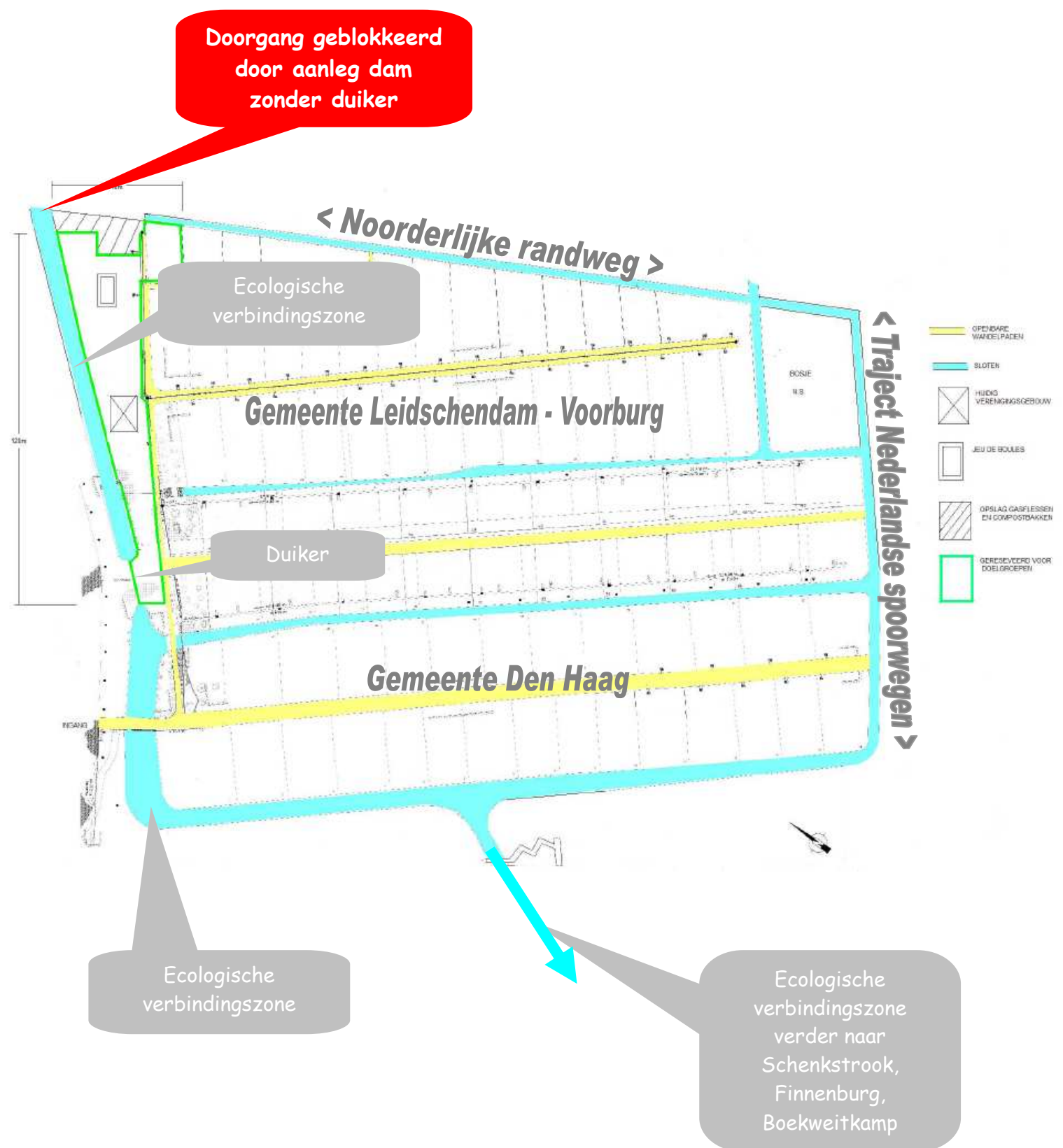
De belangrijkste verbeterpunten zijn:

- Hofzichtlaan: amfibieëntunnel aanleggen;
- Bij de Schenk ter hoogte van brandweer: amfibieëntunnel aanleggen;
- Margarethaland ter hoogte van Landscheidingsweg: looprichels in duiker aanbrengen;
- Bezuidenhoutseweg ter hoogte van Robijnhorst: ecotunnel aanbrengen;
- Bezuidenhoutseweg: extra ecotunnel aanbrengen;
- Kruising Schenk/Wilhelmina van Pruisenweg: amfibieëntunnel aanleggen.

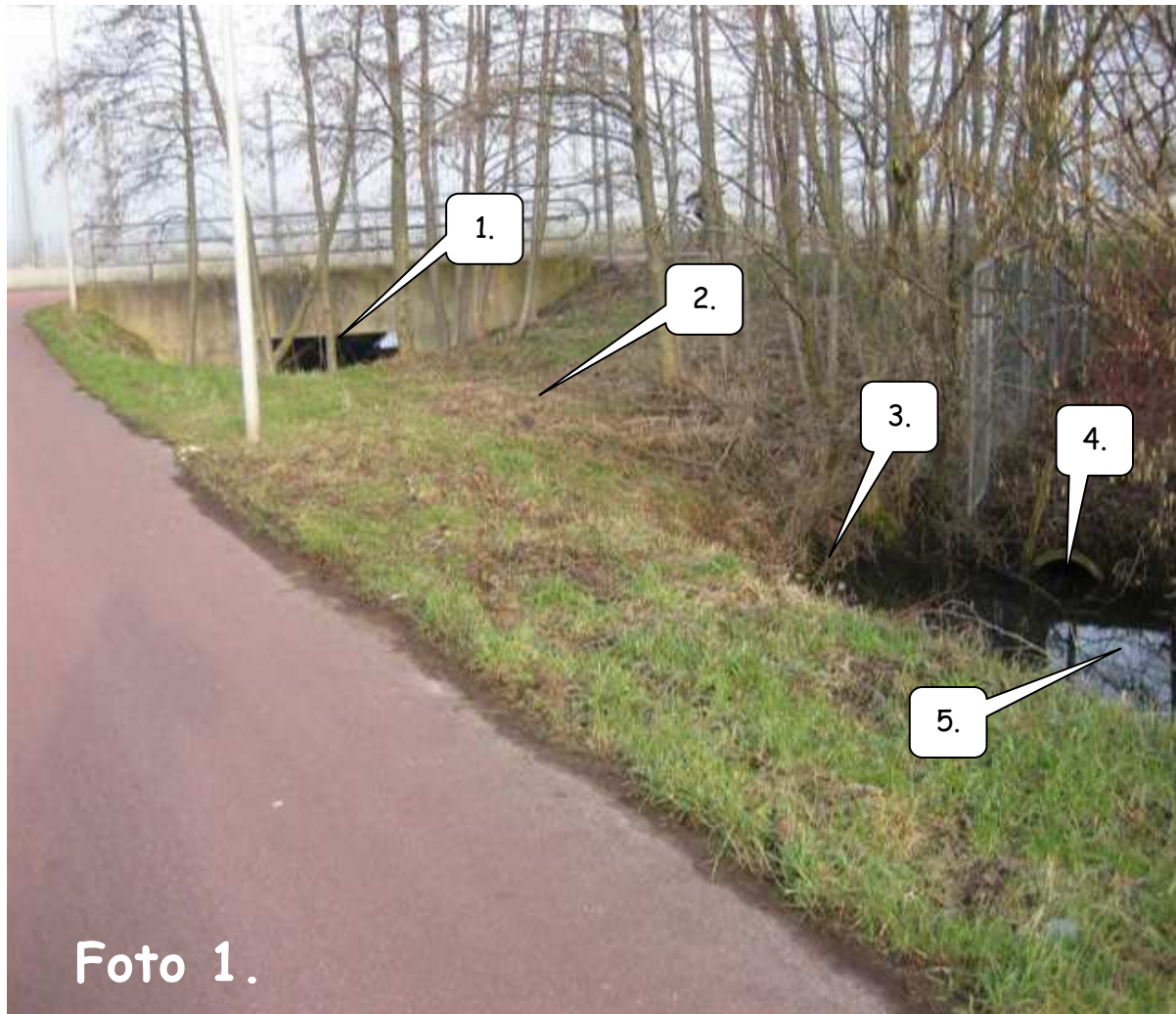
3. Schematische weergave De Schenkstrook

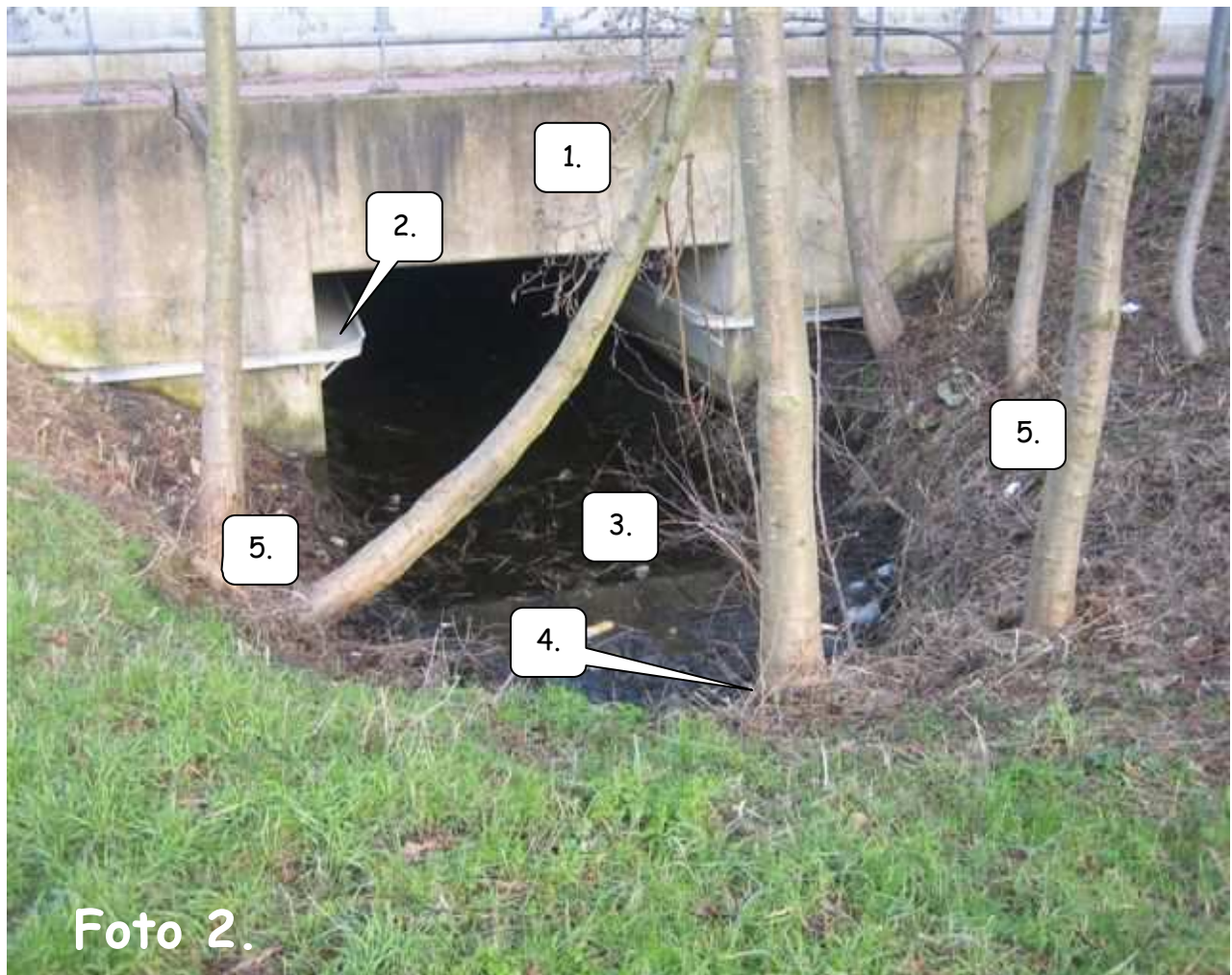
4. Schematische weergave sloten op en rondom het tuincomplex

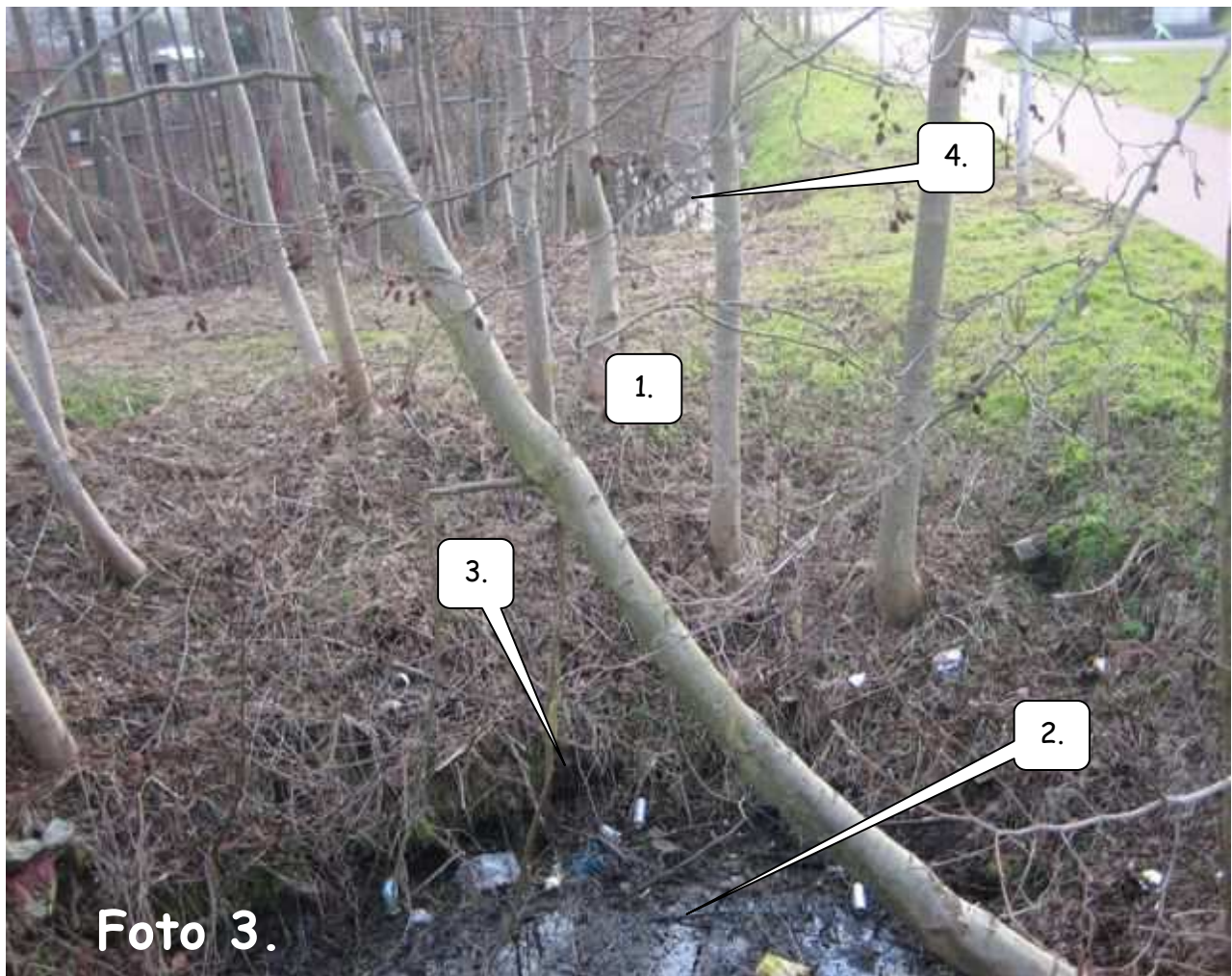
5. Situatie foto's

1. Het aquaduct onder de Noorderlijke Randweg (NORAH)
2. De destijds aangelegde dam t.b.v. werkverkeer aanleg NORAH
3. Op deze plek werd een duiker verwacht, maar helaas.....
4. Een duiker naar één van de sloten op het tuincomplex die door de vereniging wordt schoongehouden
5. Nog net zichtbaar, het verloop van de ecologische verbindingszone

1. Close up van het aquaduct (anno 2000)
2. De in 2012 aan weerszijden aangebrachte goten t.b.v. ondermeer egeltjes
3. Stilstaand water, sterk vervuild en veel stank
4. Op deze plek werd een duiker verwacht, maar helaas.....
5. Inmiddels is er sprake van wildgroei van ondermeer elsen

1. De dam vanaf de andere kant gezien
2. Op de voorgrond het vervuilde, stinkend stilstaand water
3. Op deze plek werd een duiker verwacht
4. Met een relatief eenvoudige ingreep zou hier de ecologische verbindingszone weer gezond verder kunnen gaan

6. De landscheiding

Citaat uit de jubileumkalender van de vereniging:

Dit "Reigerspad" heeft een lange historie dat begint in de 13e eeuw.

In die 13^e eeuw werd vanwege verschillen in het waterpeil een "landscheiding" opgeworpen tussen de Hoogheemraadschappen Rijnland en Delfland.

Tegen het midden van de 17de eeuw waren de verschillen in het waterpeil geminimaliseerd en was een scheiding van het water niet meer noodzakelijk. De naam Landscheiding is echter blijven bestaan. Te denken aan "De Landscheidingsweg" en verzorgingshuis "De Landscheiding".

Op de bovenste foto is duidelijk te zien hoe de situatie vroeger was. Toen liepen hier nog koeien te grazen.

Hekken moesten voorkomen dat de koeien, die liepen te grazen op de Landscheiding, het complex zouden oplopen.

Geregeld werd een hek niet goed afgesloten en gingen de koeien "gezamenlijk uit eten" en deden ze zich tegoed aan de groenten en planten van de volkstuinders!

In het verre verleden werd deze landscheiding tevens gebruikt als looproute van handelsreizigers naar Leidschendam.

Opmerkelijk "gerucht":

Er gaan "geruchten" dat de dam bij het aquaduct niet kan worden verwijderd dan wel ter plaatse geen duiker kan worden aangelegd omdat er sprake is van verschil van het waterpeil tussen de waterschappen Delfland en Rijnland. Dit lijkt een onzinnig gerucht. Voordat de NORAH werd aangelegd liep de watergang (de ecologische verbindingszone) zonder enige onderbreking door tot ver in de polders van Wassenaar. Wel was er in de polder een sluisje aanwezig die werd geopend als het waterpeil in Den Haag wat te laag werd. Ook de historische gegevens over de landscheiding beschrijven het feit dat sinds de 17^e eeuw (!) er nauwelijks nog sprake is van significant verschil in waterpeil.

7. Volkstuindersvereniging "Mariahoeve"

Citaat uit het bidbook van de vereniging dat is samengesteld in 2010:

Geschiedenis

Het tuincomplex

Het tuincomplex waar vtv Mariahoeve is gevestigd, dateert uit de 50'er jaren, toen de wijk Mariahoeve werd gebouwd.

In die periode lag het accent voornamelijk op het verbouwen van groenten. Vaak nodig om het gezin op betaalbare wijze van verse groente te kunnen voorzien. Voorzieningen zoals stromend water of riolering op iedere individuele tuin waren niet aanwezig. Begrippen als "uitstraling", "recreatie" of "toegevoegde waarde voor de omgeving" kwamen in die jaren eigenlijk niet aan de orde.

Alhoewel die oude traditionele volkstuinen misschien niet meer helemaal van deze tijd zijn, roept het bij velen goede herinneringen op. ".....ik kan me nog goed herinneren dat mijn opa en oma een volkstuin hadden en dat wij daar op zondag op visite gingen. Opa wist allerlei trucjes om alles goed te laten groeien. Als we naar huis gingen kregen we verschillende soorten groenten en aardappelen mee. En dat was veel lekkerder dan wat je in de winkel kocht....."

Op de luchtfoto, genomen rond 1960, is ten noord-oosten het tuincomplex zichtbaar. Het complex ligt nog geheel vrij en niets lijkt erop dat ooit door oprukkende bebouwing en door het aanleggen van wegen het voortbestaan van het complex zwaar onder vuur zou komen te liggen. Inmiddels zijn de weilanden ten zuiden van het complex tot aan de grens van het tuincomplex volgebouwd. (woningen aan het Margarethaland, treinstation en het kantorencomplex van Aegon). Het noordelijke deel van het tuincomplex moest

verdwijnen in verband met de aanleg van de N14 (Landscheidingsweg / tracé Sijtwendetunnel). Ook aan de oostzijde van het complex, over de spoorlijn heen, is het gehele gebied met woningen volgebouwd.

Vereniging "Mariahoeve"

Aanvankelijk was Volkstuinvereniging "Eigen Arbeid" gevestigd op de plek waar thans Volkstuindersvereniging "Mariahoeve" aan het Margarethaland is gesitueerd. In verband met de twijfelachtige toekomst van het complex - nieuwbouwplannen en de aanleg van de verlengde Landscheidingsweg N14 - is "Eigen Arbeid" uitgeweken naar een nieuwe locatie in Wassenaar. In april 1984 werd het complex op die locatie in gebruik genomen.

De tuinders op Margarethaland hebben vervolgens in mei 1984 een nieuwe vereniging opgericht onder de toepasselijke naam Volkstuinders-vereniging "Mariahoeve".

Het tuincomplex aan het Margarethaland bestond uit twee delen. Een "vast" gedeelte en een "tijdelijk" gedeelte.

Voor het "vaste" gedeelte dreigde wat betreft de toekomst geen direct gevaar. Voor de tuinders op het "tijdelijke" deel van het complex lag dit anders. Van deze tuinders waren er een aantal die vanwege hun leeftijd geen energie meer konden opbrengen om nog te gaan verkassen naar de nieuwe locatie van "Eigen Arbeid" in Wassenaar. Anderen hoopten toch nog hun plekje te kunnen behouden op het complex.

In 1994 werd daadwerkelijk begonnen met de aanleg van de N14 en de Sijtwendetunnel. Een groot deel van het complex moest nu definitief gaan verdwijnen.

Echter, na intensief overleg met diverse instanties werd een geweldig resultaat geboekt: Ter compensatie van het gedeelte van het complex dat moest verdwijnen voor de aanleg van de N14, kreeg het weiland (De Landscheiding) tussen het vaste- en het tijdelijke deel een nieuwe bestemming: Volkstuinen! Hiermee kreeg het "tijdelijke" gedeelte ook de publiekrechtelijke "vaste status". En dat werd keurig in een bestemmingsplan vastgelegd. Tenslotte werd een 25 jarig huurcontract door de gemeente aangeboden.

De wijk Mariahoeve

De plannen voor de bouw van de Haagse wijk Mariahoeve dateren van voor de oorlog. In 1958 werd begonnen met de bouw van de eerste woningen. Het kenmerkende van de wijk is het vele groen. De wijk telt circa 14.000 inwoners. In 2008 werd het 50 jarig bestaan van de wijk gevierd.

Inmiddels is Mariahoeve vergrijsd en de verouderde en goedkope woningvoorraad is een belangrijk deel van de sociale woningvoorraad in de stad. De nieuwe bewoners kiezen voor de wijk in verband met het goedkope aanbod.

In 2008 werd door de gemeente gestart met de presentatie van het projectplan "Identiteit en Branding Mariahoeve". In dit projectplan wordt beschreven op welke wijze de vernieuwing van de wijk zou kunnen worden uitgevoerd. Het plan beschrijft de verbeteringen m.b.t. de variatie van het woningaanbod en de mogelijkheden om 800 - 1000 extra woningen in de wijk te realiseren. Een belangrijk uitgangspunt van het project is het behouden van de identiteit van de wijk: "groen, ruim en rust".

Citaat uit het projectplan:

"Opvallend is verder het grote aantal volkstuinencomplexen rond de wijk. Vier van de 17 volkstuinverenigingen uit Den Haag zijn rond de wijk Mariahoeve gevestigd vooral vanwege de grote hoeveelheid open ruimte rond de wijk. Het tracé langs de spoorlijn richting Amsterdam is altijd open gehouden voor de eventuele aanleg van een snelweg en kon in afwachting van de realisatie voor volkstuincomplexen worden bestemd. Omdat van uitstel afstel lijkt te komen, hebben de volkstuincomplexen een meer permanent karakter gekregen. De pachtcontracten tussen de gemeente en de verenigingen hebben tegenwoordig een looptijd van 25 jaar. De volkstuinen trekken naast bewoners uit de wijk vooral veel bewoners uit de wijken rond het centrum, mensen die geen eigen tuin hebben. De band met de wijk Mariahoeve is niet heel sterk. Er bestaat een matig actief overlegorgaan waarin alle volkstuinverenigingen uit de wijk en het wijkberaad zitting hebben."

De vereniging

Het verenigingsleven

De vereniging, die afgelopen jaar haar 25 jarige jubileum vierde, bestaat uit een kleine 80 leden. Opvallend zijn de 10 verschillende nationaliteiten. Het jongste tuinlid is 30 jaar en drie leden tuinieren er met hun 87 jaar (!) nog lustig op los. De laatste jaren hebben steeds vaker

jonge gezinnen zich aangemeld. Ongeveer 12 leden zijn als vrijwilligers werkzaam voor de vereniging.

Financiële middelen

De vereniging is financieel gezond. De afgelopen 3 jaar is flink geïnvesteerd in het 'upgraden' van het complex en aanschaf van materialen. De (bescheiden) reserves zijn gereserveerd voor de vervanging van het huidige verenigingsgebouw. De vereniging heeft hierdoor geen financiële middelen om investeringen te doen in het kader van het project "Tuinparken in de wereldstad aan Zee". De vereniging hecht grote waarde aan laagdrempeligheid en tracht verhoging van de contributie derhalve zoveel mogelijk te voorkomen.

Het tuincomplex

Het tuincomplex is aan de uiterste rand van Mariahoeve gelegen en omringd door bomenpartijen en wordt hierdoor grotendeels aan het zicht van voorbijgangers onttrokken. Bewoners van de naastgelegen flats hebben een fraai uitzicht op het complex.

Uitstraling van het complex

Vanwege het tijdelijke karakter en de twijfelachtige toekomst van het tuincomplex had het onderhoud van het complex niet de eerste prioriteit. Inmiddels is begonnen met een "upgrading" van het complex, hetgeen ook bij bezoekers en omwonenden niet onopgemerkt is gebleken. De gemeente droeg onlangs zorg voor ondermeer de vervanging van de beide bruggen en de verbeteringen van diverse slootkanten.

De individuele tuinen

De "upgrading" heeft zich ook voortgezet op de individuele tuinen. De tuinen gaan er steeds mooier uitzien. Inmiddels zijn diverse in slechte staat verkerende huisjes afgekeurd, gesloopt en afgevoerd. Enige huisjes staan op de nominatie om gesloopt te worden.

De verenigingsofstallen

De vereniging beschikt over een bestuurskamer, een kantine en een winkel annex materialenopslag. De opstallen verkeren in slechte staat en zullen dan ook op redelijk korte termijn moeten worden vervangen.

Update betreffende het verenigingsgebouw.

In dit bidboek wordt melding gemaakt van vervanging van het oude, verpauperde verenigingsgebouw.

Vol trots kunnen we melden dat in maart 2013 wordt begonnen met het slopen en afvoeren van het oude verenigingsgebouw. Aansluitend zal er een nieuw verenigingsgebouw verschijnen.

De materialen van het nieuwe verenigingsgebouw zullen bestaan uit milieu verantwoorde materialen en de vereniging zal er alles aan doen om het nieuwe gebouw qua kleurstelling en beplanting "natuurlijk" op te laten gaan in het groen van het tuincomplex.

De wijk

Wandelen in de wijk Mariahoeve

Mariahoeve is opgedeeld in verschillende buurten. "De Kampen" met 3.000 bewoners, "De Burgen" en "De Horsten" met 6.000 bewoners en de buurt waar Volkstuindersvereniging Mariahoeve aan grenst, "De Landen", met 5.000 bewoners. Iedere buurt beschikt over een 'groene kern'. In de meeste gevallen betreft dit grote grasvelden met bomen en struiken. Voor bewoners en passanten geeft al dit groen een prettige aanblik. Deze groenvoorziening wordt echter niet of nauwelijks gebruikt voor b.v. een wandeling. Bewoners die in hun direct omgeving een wandelingetje willen maken bezoeken, afhankelijk van hun buurt, wijkpark De Horst, de kinderboerderij, de volkstuinten aan het Finnenburg, of de speelweiden aan de Vlaskamp.

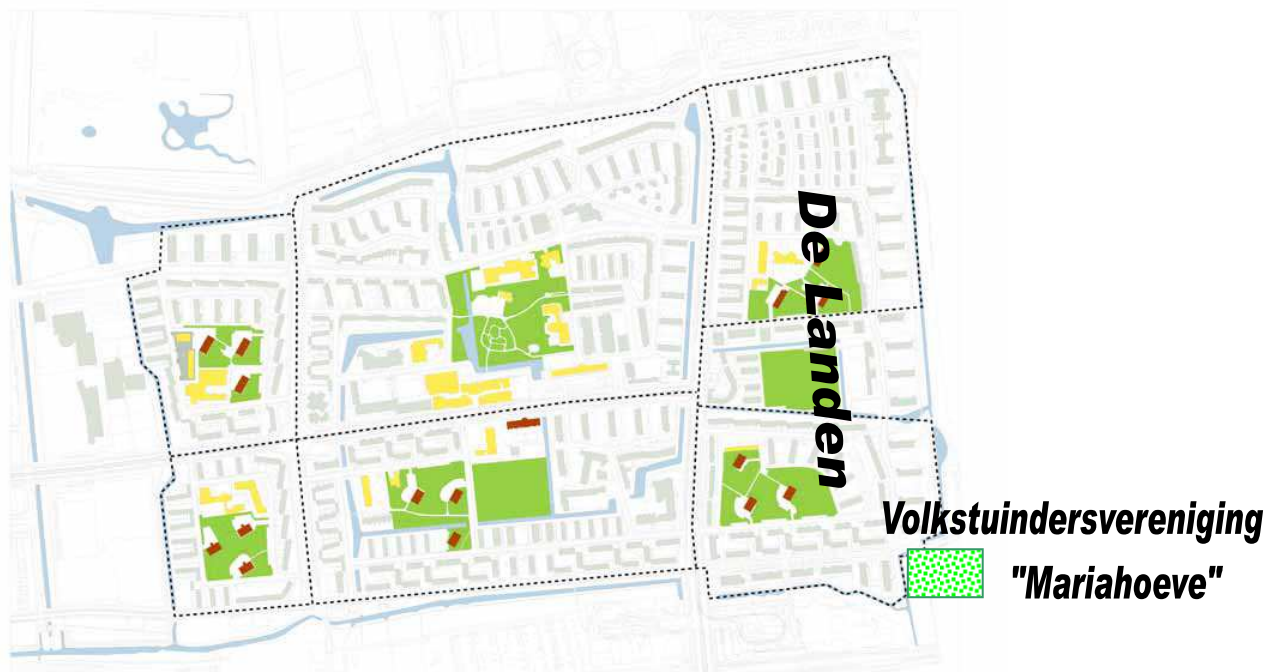
Wandelen en verpozen in de buurt "De Landen"

In de Landenbuurt, met 5.000 bewoners, wonen in verhouding de meeste ouderen. De enige plek om 'in het groen' een buurtwandeling te maken of op een bankje even te verpozen is het wandelpad achter Isabellaland en/of het tuincomplex van vtv Mariahoeve. De bewoners hebben ook de mogelijkheid om een kopje koffie of thee te nuttigen in een lege woning aan Margarethaland die als buurtkamer in gebruik is genomen, of in de kantine van de voormalige voetbalvereniging aan Isabellaland. Vooralsnog lijken deze voorzieningen in verband met nieuwbouw op beide plaatsen van tijdelijke aard.

Citaat uit het [Wijkwerkplan Mariahoeve](#):

(Dienst Stadsbeheer gemeente Den Haag Stadsdeel Haagse Hout)

"Op buurniveau dient te worden gezorgd voor voldoende recreatieve goed gebruikte voorzieningen. De voorzieningen dienen aan te sluiten op bevolkingssamenstelling en wensen. Voor deze doelgroep zijn in de wijk weinig voorzieningen. Onderzocht dient te worden in hoeverre er een vraag is naar extra voorzieningen wat voor voorzieningen en waar deze gewenst zijn. Gedacht kan worden aan jeu des boules veldjes en strategisch geplaatste bankjes langs looproutes".

Bezoekers tuincomplex "Mariahoeve"

Naast de eigen tuinleden en hun bezoek wordt het complex ook door derden bezocht. Tussen de middag maken diverse medewerkers van de in de directe omgeving gelegen kantoren gebruik van het complex voor een wandeling langs de tuinen en/of het nuttigen van een boterham op één van de rustbankjes.

Ook buurtbewoners, met name in de leeftijd van 50+, wandelen geregeld over het tuincomplex. De rustbankjes en de picknickset nabij de jeu de boulesbaan worden geregeld gebruikt. Opvallend is dat men meestal bij toeval de mogelijkheden van een leuke wandeling over het complex ontdekt. Een nieuwe ontwikkeling is dat vele wandelaars en fietsers het tuincomplex over het wandel- en fietspad van de N14 / Sijtwendetunnel passeren.

Verbetering groengebieden

De gemeente Den Haag heeft een gebiedsvisie ontwikkeld om de wijk Mariahoeve aantrekkelijker te maken als woon- en leefgebied. Uitvoering van deze visie staat voor 2009-2014 gepland. Het betreft ondermeer de verbetering van de groengebieden in een deel van "De Landen".

Buurttuinieren

Door het Haags Milieucentrum (HMC) worden initiatieven genomen om groenten te verbouwen in een gezamenlijke achtertuin of een naburig plantsoen. Groepjes buurtgenoten bestaande uit minimaal drie mensen kunnen ondersteuning krijgen van het HMC, zoals les over groenten kweken, een tegemoetkoming in de kosten van gereedschap, planten en zaden en hulp bij overleg met de gemeente of woningcorporatie.

8. Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren

In het bidboek werd al aandacht besteed aan het verkrijgen van het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren.

De flyers op de volgende pagina's geven het verdere (succesvolle) verloop weer.

Als op termijn de "blokkade" in de ecologische verbindingszone is opgeheven en de sloten op en rondom het tuincomplex zijn uitgebaggerd - kortom, alle "verbindingen" zijn hersteld - is er een flinke stap voorwaarts gezet om de milieuwaarde in deze omgeving aanzienlijk te verhogen.

Aan de inzet van de vereniging zal het zeker niet liggen!

Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren

Een groep van zo'n 14 vrijwilligers van onze tuinvereniging is aan de slag gegaan om het "Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren" trachten te verkrijgen.

Het project wordt begeleid door het AVVN. In dit project werkt het AVVN samen met de vereniging voor veldbiologie KNNV, De Kleine Aarde en de vereniging voor natuur- en milieueducatie IVN.

Na twee jaar wordt beoordeeld of we het Nationaal Keurmerk verdienen. De drager van het keurmerk voldoet aan een aantal belangrijke uitgangspunten van natuur- en milieuvriendelijk beheer en onderhoud. Afhankelijk van de vorderingen die de vereniging heeft gemaakt krijgt men een lieveheersbeestje met 1 tot maximaal 4 stippen.

Wat is er door onze groep vrijwilligers tot op heden gerealiseerd?

- De gehele border tegenover het verenigingsgebouw is opnieuw ingericht met het accent op veel variatie.
- Tien broedkasten voor mussen en mezen en vier vleermuizenkasten in diverse bomen wachten op veilige hoogte op de nieuwe bewoners.
- Twee bijenhôtels in gezelschap van een vlinderkast zijn te vinden tegen de wand van het winkeltje.
- Direct naast de ingang bevindt zich een houtwal waar insecten, padden en salamanders zich ongetwijfeld zullen thuis voelen.
- Tegenover de lange border, vlak voor het verenigingsgebouw, is een gedeelte ingericht met een insectenmuur, een takkenril en een egelhuisje om te overwinteren.
- Diverse eendentrappen en eendenkorven zijn een welkome attractie voor onze eenden.
- Een slangenbroedplaats is bijna gereed.
- Diervriendelijke borders zijn in ontwikkeling.
- Het grasveld bij de Jeu de Boules baan wordt niet meer gemaaid en zal worden ingezaaid met een grote variatie aan veldbloemen.

Augustus 2011

Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren

Mensen het begint spannend te worden!

De groep vrijwilligers die de afgelopen twee jaar op het tuincomplex zo druk bezig zijn geweest om ervoor te zorgen dat onze vereniging het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren gaat verkrijgen beginnen (bij wijze van spreke) al slapeloze nachten te krijgen.

Woensdag 4 juli 2012 is het zover. De adviescommissie zal deze dag ons tuincomplex een bezoek brengen en beoordelen of we het keurmerk verdienen en, zo ja, met hoeveel stippen de inspanningen van onze vrijwilligers worden beloond.

Natuurlijk heeft iedereen er het volste vertrouwen in. Met de realisatie van alle ideeën lopen we wel iets achter op de planning. Dit is veroorzaakt doordat op een aantal "natuurlijk tuinieren zaterdagen" de regen met bakken uit de hemel viel en helaas moesten er een paar fanatieke vrijwilligers (tijdelijk) afhaken in verband met gezondheidsredenen, maar met hen gaat het alweer wat beter. Sterkte allemaal!

De gemeente Den Haag heeft in het kader van Natuurlijk Tuinieren onze vereniging een subsidie toegekend om het thema "water" verder te kunnen uitbouwen. Hier zijn we ontzettend blij mee. Hopelijk kunnen we op de beoordeling op 4 juli hier al iets van laten zien.

Inmiddels is er weer een "Natuurlijk tuinieren workshop" geweest, dit keer over het maken van drijvende eilanden en moerasbakken. Midden in de brede sloot bij het winkeltje werd een prachtig uitgevoerd drijvend eiland gerealiseerd. Aanvankelijk werd het eiland op zijn plek gehouden met draden naar beide oevers. Later is het eiland ter plaatse aan de bodem bevestigd met twee metalen pennen. Hierbij kregen we de spontane hulp van de aannemer die onder het aquaduct voorbij het woonwagenkamp bezig was met het realiseren van een prachtige egeltjes-doorgang. De aannemer had hiervoor een bootje in gebruik die we mochten gebruiken, inclusief stuurman!

Het drijvende eiland ziet er intussen wat anders uit dan dat we het aanvankelijk hadden ontworpen. Een meerkoeten echtpaar had geheel andere bedoelingen met het eiland. Ze hebben het eiland "bezet" en bovenop het witte grind en plantjes een enorm nest gebouwd!

Mei 2012

Volkstuindersvereniging "Mariahoeve" heeft het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren verdiend!

Op zaterdag 1 september 2012 werd onder grote belangstelling door wethouder Ingrid van Engelshoven het keurmerk uitgereikt.

Meer informatie over het Nationaal Keurmerk Natuurlijk
Tuinieren: www.avvn.nl

Dit is een uitgave van

Volkstuindersvereniging "Mariahoeve"

Postbus 91411

2509 EA Den Haag

Aangesloten bij de

Haagse Bond en

AVVN

Ingeschreven bij de kamer van koophandel V 40411313